

Міністерство освіти і науки України
Волинський інститут економіки та менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова приймальної комісії,
в.о. ректора Волинського інституту
економіки та менеджменту

В.Ф. Байцим
2016 р.

**ПРОГРАМА
ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
ВСТУПНИКІВ ДЛЯ НАВЧАННЯ
ЗА СТУПЕНЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ „БАКАЛАВР”
НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ 6.030601 «МЕНЕДЖМЕНТ»
(НА 2 КУРС ЗА НЕСПОРІДНЕНИМИ СПЕЦІАЛЬНОСТЯМИ)**

ПОГОДЖЕНО
Голова фахової атестаційної комісії

СВ к.е.н., доц. О.В. Нагорнова
„18” ОД 2016 р.

Луцьк 2016

ВСТУП

Мета додаткового вступного випробування на базі освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» з дисципліни «Економічна теорія» — визначення рівня підготовленості вступників, які бажають навчатися в ВІЕМ, але не мають економічної освіти. Програма вступних іспитів ґрунтується на освітньо-кваліфікаційній характеристиці магістра чи спеціаліста відповідних напрямів підготовки, яка визначає сферу його професійної компетенції.

Для успішного засвоєння освітньо-професійної програми бакалавра абітурієнти повинні мати відповідну освіту (здобули освітньо-кваліфікаційний рівень магістр, спеціаліст з неекономічних спеціальностей) та здібності до оволодіння знаннями, уміннями і навичками в галузі природничо-наукових, загальноекономічних та конкретно-економічних наук.

Для студентів громадян України обов'язковою умовою є вільне володіння державною мовою.

Характеристика змісту програми.

Визначальним чинником програми вступних іспитів є її міжпредметний синтетичний характер. При цьому органічно поєднуються теоретичні, методичні та практичні питання, які дозволяють виявити знання та вміння вступника використовувати категоріальний апарат, методи пізнання, логіку викладу, творчий підхід, методи обґрунтувань і доведень. Програму вступних іспитів розроблено на підставі дисциплін циклу природничо-наукової та загальноекономічної підготовки бакалаврів економічних спеціальностей. Порядок проведення іспиту визначається Положенням про приймальну комісію ВІЕМ.

УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ АТЕСТАЦІЙНИХ ВИПРОБУВАНЬ:

1. Випробування проводяться в письмово-усній формі.
2. Студенту для підготовки надається 1 год.
3. Для розкриття суті питань студент перед комісією має у своєму розпорядженні 15-20 хвилин.
4. Члени комісії для виявлення знань студентів задають питання як під час відповіді, так і по її завершенню.
5. Оцінка студенту повідомляється після підведення підсумків членами комісії.

ПРОГРАМА

ТЕМА 1. ЕКОНОМІЧНА НАУКА Економіка як об'єкт наукового дослідження. Предмет економічної теорії. Функції теоретичних економічних наук: теоретична, практична, світоглядна, ідеологічна. Етапи розвитку економічної науки. Політична економія. Сучасна структуризація економічної науки та диверсифікація її предмету. Принципи, категорії і закони економічної науки. Методи економічного аналізу та їх класифікація. Критерії і показники результативності функціонування економіки. Інтернаціональний характер сучасної економіки.

ТЕМА 2. ЕКОНОМІЧНІ ПОТРЕБИ ТА ІНТЕРЕСИ Економічні потреби. Класифікація та ієрархія потреб. Економічні інтереси. Взаємозв'язок потреб, інтересів і соціального статусу їх суб'єкту. Мотиви та стимули. Економічна поведінка: закономірності та підходи до пояснення. Реалізація економічних інтересів і суспільне виробництво. Національні та глобальні економічні інтереси.

ТЕМА 3. ЕКОНОМІЧНА СИСТЕМА Сутність та структура економічної системи. Відносини власності. Домогосподарства, підприємства (фірми), та їх взаємодія в ринковій економіці. Сектори економіки, кластери, внутрішні регіони, регулятивні інститути. Типи і моделі економічних систем та їх еволюція. Взаємодія національних економічних систем. Формування глобальної економічної системи.

ТЕМА 4. ЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ Сутність та види економічної діяльності. Суспільний поділ праці. Виробнича діяльність. Науково-дослідна і проектно-конструкторська діяльність. Інвестиційна діяльність. Інноваційна діяльність. Торговельно-маркетингова діяльність. Міжнародний поділ праці та міжнародна економічна діяльність.

ТЕМА 5. ТОВАР І РИНОК. РИНКОВА СИСТЕМА ТА ЇЇ СТРУКТУРА Економічні блага. Товар і його характеристика. Споживна вартість і вартість. Гроші та їх функції. Грошовий вимір вартості товару. Грошовий обіг, його закони та інфляція. Сутність і функції ринку. Суб'єкти і об'єкти ринкових відносин. Попит і пропозиція. Ринкове ціноутворення. Конкуренція, монополія, олігополія. Ринки засобів виробництва та капіталу. Ринок землі та нерухомості. Ціна землі. Ринок товарів та послуг. Ринок людського ресурсу. Комерціалізація інновацій. Локальні та глобальні ринки. Ринок і держава.

ТЕМА 6. ПІДПРИЄМНИЦТВО Сутність підприємництва та його організаційно-економічні форми. Витрати та результати підприємницької діяльності. Продуктивність праці. Прибуток та рентабельність. Економічна рента та її види. Регулювання підприємницької діяльності. Міжнародна підприємницька діяльність.

ТЕМА 7. КАПІТАЛ Еволюція та сучасний зміст категорії капітал. Функції капіталу. Структура та кругообіг капіталу. Капітал і наймана праця. Людський капітал. Інтелектуальний капітал. Інформаційний капітал. Фінансовий капітал. Обороти капіталу та його етапи. Ефективність обороту капіталу. Міжнародний рух капіталу.

ТЕМА 8. ПРАЦЯ Праця і людський ресурс. Оплата праці й відтворення людського ресурсу. Теорії заробітної плати. Інвестиції в людський ресурс. Освіта як чинник рівня оплати праці. Інтелектуалізація праці. Трудові відносини: суб'єкти, суперечності і форми їх вирішення. Зайнятість: характеристика на рівні особи і суспільства. Сутність, причини та оцінка масштабів й наслідків безробіття. Індивідуальний та факторний розподіл доходів. Нерівність в доходах та проблема бідності. Соціалізація економіки. Міжнародна міграція людського ресурсу.

ТЕМА 9. СУСПІЛЬНЕ ВІДТВОРЕННЯ Суспільне відтворення, його типи та показники. Валовий внутрішній продукт. Національний дохід. Споживання і заощадження. Національне багатство: сутність, структура та механізми відтворення. Доходи населення: сутність, класифікація та роль у відтворювальних процесах Податки: сутність, види та функції. Державний бюджет: сутність, структура та функції. Соціальна політика: необхідність, цілі і критерії оцінки результативності. Держава в системі суспільного відтворення. Інтернаціоналізація та глобалізація відтворювальних процесів.

ТЕМА 10. ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК Економічне зростання: цілі, показники і фактори. Наділеність ресурсами як фактор економічного зростання. Циклічний характер економічного зростання. Економічні кризи. Суспільно-економічний розвиток: сутність, цілі та оцінка міри їх досягнення. Фактори 5 суспільно-економічного розвитку. Моделі суспільно-економічного розвитку. Сталий економічний розвиток.

СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА

Білет 1

1. Економіка як об'єкт наукового дослідження.
2. Економічні інтереси: сутність і суперечності.
3. Прибуток та рентабельність.

Білет 2

1. Фінансовий капітал: сутність, форми та роль в економіці.
2. Механізми ринкового ціноутворення.
3. Взаємодія підприємств і домогосподарств в ринковій економіці.

Білет 3

1. Сутність, мотиви та результати інноваційної діяльності підприємств.
2. Економічне зростання: цілі, показники і фактори.
3. Сутність, результати та форми інвестицій в людський ресурс.

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

При складанні вступних випробувань:

на оцінку **“відмінно”**:

- досконале знання і розуміння теоретичного матеріалу;
- чіткі, послідовні, вичерпні та аргументовані відповіді на запитання членів комісії;

- вміння пов’язувати теоретичні положення з практичними результатами;
- здатність студента робити глибокі й правильні висновки.

на оцінку **“добре”**:

- на належному рівні володіння теоретичним матеріалом (достатнє розкриття теми, логічне та послідовне викладення думок);

- послідовність у відповідях;
- відповіді на додаткові питання;
- використання теоретичного матеріалу для вирішення практичних задач.

на оцінку **“задовільно”**:

- поверхневе та недостатнє розкриття питань;
- недостатнє вміння розрізнити суттєве від несуттєвого;
- допущення інколи значних фактичних помилок;
- опосередковані здібності у використанні теоретичного матеріалу для застосування на практиці.

на оцінку **“незадовільно”**:

- незнання теоретичного матеріалу;
- непослідовні та неправильні відповіді на запитання членів комісії;
- невміння пов’язувати теоретичні положення з практичними результатами;
- відсутність відповідей на додаткові питання.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Політична економія: Навч. посібник/ С.В. Савчук, К.Т. Кривенко, О.О.Беляєв – К.:КНЕУ, 2008.- 508с.
2. Ястремський О., Гриценко О. Основи мікроекономіки: підручник – Київ: Знання, 1998, - 714с.
3. Хейне П. Экономический образ мышления. – М.: Вильямс, 2005. – 456с.
4. Макконнелл К.Р., Брю С.Л. Экономикс: принципы, проблемы и политика: в 2-х т., пер. с англ.. – М.: Республика, 1992. –Т.1. 522с.
5. Беляєв О.О., Бебело А.С. Політична економія: Навч. посібник. – К.:КНЕУ, 2001. – 328с.
6. Беляєв.О.О., Діба М.І., Кириленко В.І., Комяков О.М.. Система економічних законів і категорій: Навч. посібник. – К.:КНЕУ, 2005. – Теми 1,2,3.
7. Блауг М. Методология экономической науки или как экономисты объясняют: Пер. с англ. – М.:НП «Журнал «Вопросы экономики»», 2004.
8. Галабурда М.К. Економічна наука: проблеми усвідомлення методології / Економіка України. – 2006.- № 9, - С. 45-55.
9. Економіка добробуту : навч. посібник / [О. О. Беляєв (кер. авт. кол.), О. М. Комяков, В. І. Кириленко та ін.]. - К. : КНЕУ, 2012. - 460 с.
- 10.Економіка добробуту [Електронний ресурс] : навч. посібник / [О. О. Беляєв (кер. авт. кол.), О. М. Комяков, В. І. Кириленко, А. Г. Котенок та ін.] ; Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України ; Державний вищий навчальний заклад "Київський національний економічний ун-т ім. В. Гетьмана". - К. : КНЕУ, 2014. - 460, [4] с.
11. Зайцев Ю.К. Сучасна політична економія (проблеми та інституціональне поле предмета і методології досліджень): навч. посіб. / Ю.К.Зайцев, В.С. Савчук. – К.: КНЕУ, 2011. – 337с.
12. Зайцев Ю.К. Соціалізація економіки України та системна трансформація суспільства: методологія і практика: Монографія. – К.: КНЕУ, 2002. – 198с.

13.Малий І.Й. Теорія розподілу суспільного продукту: Монографія. – К.: КНЕУ. 2000.

14.Мельник О.М. Інфляція: теорія і практика регулювання. – К.: Т-во» Знання», 1999. – 291 с.

15.Мельник О.М. Логіка економічного розвитку: Навч. посібн.- К.:КНЕУ, 2004. – 228с.

16.Основи економічної науки: курс лекцій / В.С. Савчук, О.О. Беляєв, К.Т. Кривенко та ін. – К.: КНЕУ, 2011. – 442с.

17.Основи економічної науки: структурно-логічні схеми [Електронний ресурс]: навч. посіб. / за ред. О.О. Беляєва, А.В. Кудінової. – К.: КНЕУ, 2014. – 372 с.

18.Соціальна економіка: навч. посіб. / [О. О. Беляєв (кер. авт. кол.), Є. Б. Ніколаєв (наук. ред.), А. В. Келічавий та ін.]. – К.: КНЕУ, 2014. – 481 с.

19.Соціальна політична економія [Електронний ресурс] : навч. посіб. / О. О. Беляєв [та ін.] ; за ред. О. О. Беляєва ; за ред. В. І. Кириленка. - Електрон. текстові дані. - К. : КНЕУ, 2014. – 187с.